

BEATA TATAROWSKA

JAROSŁAW PLICH

BOGDAN FLIS

Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin — Państwowy Instytut Badawczy, Radzików, Oddział w Młochowie
e-mail: b.tatarowska@ihar.edu.pl

Zwiększenie wydajności i konkurencyjności ekologicznej hodowli roślin (ECOBREED)

Jednym z najważniejszych problemów rolnictwa ekologicznego jest niewielka liczba dostępnych odmian roślin uprawnych przydatnych do upraw ekologicznych oraz brak certyfikowanego materiału nasiennego wyprodukowanego w ramach obowiązujących przepisów Unii Europejskiej. W chwili obecnej nasiona organiczne muszą spełniać zarówno kryteria obowiązujące konwencjonalny materiał nasienne, jak i posiadać system certyfikacji ekologicznej, co znacznie podnosi koszty produkcji takich nasion. Pomimo tych trudności sektor ekologiczny ma ogromny potencjał i obserwujemy jego stały rozwój, co przyciąga zainteresowanie firm nasiennych. Z drugiej jednak strony, firmy wahają się inwestować w ten sektor ze względu na nieprecyzyjne lub zmieniające się regulacje prawne. W konsekwencji dostępność na rynku certyfikowanych nasion ekologicznych jest ograniczona. Obowiązujące obecnie w UE przepisy mówią, że do wszelkich upraw ekologicznych konieczne jest stosowanie wyłącznie materiału nasiennego uzyskanego metodami ekologicznymi, lecz ze względu na braki takiego materiału dopuszczalne są pewne odstępstwa umożliwiające stosowanie przez eko-rolników tradycyjnego materiału nasiennego. W roku 2018 wydano jednak nowe Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE 848/2018, które będzie stosowane od 1 stycznia 2021 roku. Jedną z ważniejszych części dotyczących produkcji ekologicznej materiału siewnego jest preambuła 105, w której wspomina się o zamiarze UE wycofania odstępstw dotyczących korzystania z nie ekologicznego materiału rozmnożeniowego roślin w produkcji ekologicznej. Nowe rozporządzenie także po raz pierwszy zdefiniowało pojęcie „ekologicznej odmiany” odpowiedniej do produkcji ekologicznej. Takie zmiany legislacyjne wymuszają podjęcie szybkich działań w dziedzinie hodowli i nasiennictwa roślin uprawnych, umożliwiające zapewnienie dostatecznej ilości ekologicznego materiału nasiennego. Jednym z takich działań jest powstanie międzynarodowego projektu ECOBREED.

Ecobreed jest europejskim programem wspierający rozwój hodowli i nasiennictwa na potrzeby rolnictwa ekologicznego i niskonakładowego. Głównym koordynatorem

projektu jest prof. dr. Vladimir Meglič ze Słoweńskiego Instytutu Rolniczego w Lublanie. W badania zaangażowanych jest 24 partnerów pochodzących z 14 krajów europejskich oraz Stanów Zjednoczonych. W projekcie tym Polska reprezentowana jest przez Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin — Państwowy Instytut Badawczy, Oddział Młochów (koordynator prac dotyczących ziemniaka).

Celem projektu jest poprawa dostępności na rynku nasion i odmian przeznaczonych do produkcji ekologicznej i niskonakładowej. Badania prowadzone są na czterech gatunkach roślin uprawnych wybranych ze względu na ich potencjalny wkład w zwiększenie konkurencyjności sektora ekologicznego, tj. pszenica zwyczajna, ziemniak, soja i gryka. W ramach projektu opracowane zostaną (a) metody, strategie i infrastruktura hodowli ekologicznej, (b) odmiany odporne na choroby, szkodniki i czynniki środowiskowe, lepiej wykorzystujące dostępne zasoby i wyróżniające się wysoką jakością, oraz (c) ulepszone zostaną metody produkcji ekologicznej nasion.

Celem prac prowadzonych na ziemniaku jest :

1. Stworzenie kolekcji odmian ziemniaka z przeznaczeniem dla sektora ekologicznego i szeroka charakterystyka tego materiału pod względem wielu ważnych cech (fenotypowych i genotypowych).
2. Poprawa jakości sadzeniaków ziemniaka przeznaczonych do hodowli ekologicznej.
3. Ocena wytypowanych odmian/rodów w różnych warunkach środowiskowych (doświadczenia wieloletnie i wielokrotne).
4. Wytworzenie nowych odmian ziemniaka i materiałów hodowlanych odpowiednich do produkcji ekologicznej.
5. Tworzenie najwyższej jakości linii hodowlanych o trwałej odporności na wiele ras *Phytophthora infestans*.

Wszelkie informacje dotyczące projektu Ecobreed oraz prac, które są w nim realizowane można znaleźć na stronie internetowej <http://ecobreed.eu>.

